

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno - zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Zlati Nadir Khulie ali petdeset slepcev.

(Arabska povest, spisal G. Milevski — prevel I. Vak.)

(Nadaljevanje.)

«Kaj pa delaš, kje je moja denarnica?»

Slepec se med tem obrne in začne kot poprej:

«Svet je pravi most, požuri se, da prideš preko njega».

„Vrni mi denarnico!“ zavpije razjarjen Nadir.

«Glej», odgovori starec z blagim glasom „glej in ovažuj vse, kar najdeš na potu življenja, slabo obvladuje in nadkriljuje vse dobro“.

Starčeva roka je bila skrita v kaftanu.

„Jaz hočem svojo denarnico“, zareži ljuti Nadir. Ker mu pa ni hotel odgovoriti, ga s silo zgrabi za mršavo roko.

„Dobri musulmani! dobri musulmani!“ kriči slepec. „Na pomoč! na pomoč! Nevernik mi hoče pobrati sadove vaše darežljivosti.“

Ljudje, ki so slišali vpitje so prileteli skupaj: bila je že velika gruča. Nadir Khulie se je rotil in zaklinjal, da je nedolžen ter da hoče svoj denar. A zastonj! Ljudstvo je poznalo po turbanu, da on ni domačin, zato so bili na strani slepca vsi a slabo je kazalo za Nadira. Nadir Khulie je že ležal na tleh, — a v tem se prikaže stražnik mesta in razsodi.

Med bojem je Nadir izpustil vajeti svoje mezge, ki je preplašena odbežala. Nadir se je oziral zanjo, — a zastonj. Dosedanja hrabrost ga je jela zapuščati. Nasloni se na steber in s strahom premišljuje, kaj bo iz njega, kam naj se poda brez denarja, brez prijatelja, — izgubljen v tem sleparskem svetu.

Žalosten sede na stopnice pri mostu in zakrije obraz, da ne bi opazili mimoidoči njegovih solz.

„Delal sem prav“, je govoril sam s seboj, „pa Allah me kaznuje kot zločinca; a saj je tudi on,

moj oče, umrl zato, ker je delal prav. Kje je pravica?“

«No, naj pride kar hoče; biti moram odločen. Bog pomaga vernikom. No pa kaj mi pomagajo vsi ti izreki»

Postajal je la'en. Preiskal je kaftan, — a bil je prazen.

„Oh ko bi imel vsaj svojo mezgo“ vzdihne. „Ali vse je izgubljeno. Kje je pravica?“

Naenkrat zasliši za seboj neko hrzanje in ko se ozre, zapazi svojo zvesto mezgo.

Nadir pozabi na vso nesrečo in začne gladiti svoje živinče. A kmalu spet začuti glad. Svojega mezga je imel rad, in dal bi ga ne bil za vse na svetu — ali kaj hoče? Kako naj ga sedaj prehrani? Bogat trgovec iz Balzore mu pride nasproti in kupi mezgo. Nadir spravi denar v kaftan in postal je pogumnejši in hrabřejši.

Vsede blizu prekanjenega s'epca in ga začudeno gleda. Prosjak je vedno dalje prepeval svoje perzijske pregovore, ter je samo tedaj nehaj, ko je prišel k njemu drug slepec, mu kaj prišepnil na uho, se zasmejal ter pevaje odšel dalje.

Nadir Khulie je skrbno opazoval slepca. Naslonil se je na steber in ni premaknil očes od njega.

Tako je prešel dan... Predno je solnce zašlo, se slepec dvigne in odide. Nadir Khulie pa hitro za njim.

Eden za drugim sta prišla preko ulic ter krenila v Čar—Bag. Nadir se ni mogel dosti naučiti dolgim drevoredom, širokim kanalom, srebrnim vodomotom, kioskom in množini cvetja.

Eden za drugim sta pomolila nekoliko v novi džamiji Hussei ter stopila na kraljev vrt. V zadnjem delu vrta je bil nizek grm. Slepec razgrne pod grmom plašč in se vleže nanj. Počival je tu z nekim mirom in zadovoljstvom, kot človek, ki je dovršil dobro delo.

Prihodnja številka izide 27. maja.

Nadir Khulie je ljubil cvetje; a to mu tu danes ni preveč dišalo. Pretekla je ura in starec še ni maral vstati. Nadir postane nestrpljiv. Toda počasi se vendar slepec zave iz svojega premišljavanja in vstane. Človek bi mislil, da je slepec opazil, da ga nekdo zasleduje in da ga veseli, če mu more nasprotovati. Vstavil se je pri vsakem studencu, hodil po vseh ulicah ne izognivši se celo najdaljnih. Ulica za ulico, trg za trgom, a slepec koraka dalje. Nadir mu sledi kot senca, a bil je že utrujen, in ni več ogledoval znamenitosti niti onih Mejdan—Šaha, o kojih je slišal že toliko čudnih reči.

Tako je hodil štiri ure ter prišel v neko ozko ulico. Na oglu vzame slepec iz kaftana ključ in odklene bližnja nizka vrata.

Nadir Khulie se splazi skozi vrata. Tiho sledi slepcu po dolgem hodniku. Sedaj potegne slepec drug ključ ter odpre vrata svoje sobe. Nadir stopi za njim tako oprezno, da slepec ne opazi ničesar.

Slepec zaklene vrata in sede na stol. Ko se uveri, da ni nikogar v sobi in da je čisto sam, potegne denarnico iz kaftana, jo skrbno odpre in izsuje zlate. Sedaj začne tipati zlate, se radovati in je preštovati.

Ko jih je nekolikokrat preštel in vsakega poljubil, jih da v denarnico, jo dobro zaveže, steha v roki in se začne igrati z njo ter jo meče v zrak in kliče :

«Vrni se brzo moje blago! Vrni se urno tolažba moja!»

Dvakrat je vrgel slepec denarnico v zrak in vsakikrat je padla nazaj v njegove roke. In vrže jo v tretjič ter jo pokliče in steguje roke po nji, a denarnica se noče več vrniti. Dragocena denarnica se ni več vrnila, ker vlovil jo je Nadir Khulie v zraku.

«O premila denarnica! Slast mojih oči!» reče slepec.

„Vrni se, vrni se brzo.“

Ker se denarnica ni hotela vrniti z lepa, je začel groziti in pretiti. Pretiplje vso sobo, vsako stvar, vsak kotič in pomete vsak prah, a denarnice le ni nikjer.

Nadir Khulie se je sukalo okrog slepca in se umikal udarcem. Ko se je slepec prepričal, da ni nikjer denarnice, se je vrgel na tla in se začel valjati in vpiti. Na to vikanje se odprejo vrata sosedne sobe, iz katere pride drugi slepec, da ga teši.

«O prijatelji mojega gospoda,» vpije slepec, «pomagajte mi!»

«Govori, kaj ti je,» reče sosed ter se trudi, da ga vzdigne.

„Hudobec mi je vzel moje blago! Imel sem svojo denarnico v roki, ter jo metal v zrak. Če

bi bila padla na tla, bi slišal. Hudobec mi jo je vzel.»

«Kako si neoprezen? Svojo denarnico metati v zid!» ga kara drugi slepec. „Jaz nisem tako neumen ter dobro spravljam svojo denarnico. Hudobcu gotovo ne more pasti v glavo, da bi vzdignil desko pod mojo posteljo.“

Komaj je Nadir Khulie slišal te besede, stopi skozi odprta vrata v drugo sobo ter opazi pod posteljo desko, ki ni bila pritrjena. Dvigne jo ter izvleče iz jamice drugo denarnico, jo skrije v kaftan in spusti desko. —

„Ti si proklet!“ zavpije drugi slepec in plane na prvega slepca. Ti si me okradel, ti si hotel znati, kam jaz skrivam svoje blago. Po svoji zavisti si hujši, kakor Haruh in Marut.“

„Čemu ta krik?“ vpraša tretji slepec, ki je prišel iz sosednje sobe.

„Okradli so nas! — Hudobec se je skril v naše sobe.“

„Zakaj ne storite tako, kakor jaz. Po dnevi je denarnica v mojem kaftanu, po noči pa pod mojem vzglavjem. Ostanite z Bogom, prijatelji, grem zopet spat. Hudobec me prej zbudi, kakor bi ukradel mojo denarnico.“

„Kako sem oprezen, reče stopivši v sobo. „Kako so drugi sosedi bedasti! Ah, draga denarnica, ti imaš opreznega gospoda,“ reče in vtakne roko pod vzglavnik. No, bilo je že prepozno. Nadir je vse slišal. Hitro se je približal postelji in skril denarnico v svoj kaftan. Pomislite si zdvojenje in začudenje slepca. Sedaj je bila na njem vrsta, da vpije in da se valja po tleh ter pozivlja svoje sosede.

„Hudobec je med nami! Hudobec je med nami!“

Vsa vrata so se sedaj odprla, vsi slepci so prišli, držeči svoje denarnice v rokah. Begali so po hodnikih in svojih sobah in kričali strahu in jeze.

„Hudobec je med nami. Hudobec je med nami!“

V tej splošni dirki in vpitju je imel Nadir mnogo opraviti, da se jih je ogibal. Prosjaki se nekoliko umirijo, ko pride varoški aga z vojaki pred hišo, ter vpraša zakaj kričijo.

Nadir Khulie je šel k agi in mu razložil vse dogodljaje in mu predal one tri denarnice. Njegovo odločno in pošteno ravnanje se je dopadlo agi.

„Verujem ti“, mu reče aga. «Obdrži denarnice!»

Samo jedna je moja,“ odgovori Nadir Khulie.

„Obdrži denarnice, jaz ti je poklanjam“, odgovori aga. „S tvojo pomočjo sem odkril tukaj pravo razbojniško gnezdo.“

«Dobri aga, dobri aga,» so vikali slepci. «Hudobni duhovi nas hočejo oropati, varuj nas, oni nas obkrožujejo.»

«Da, da, tatovi se bodo lasali,» odgovori aga. «Pojdite za mano, prijatelji moji, hočem vam jih pokazati. Primita se dva in po dva za roke, držite denarnice močno, ter pojdite za mano.»

Slepce ga poslušajo ter gredo dva po dva na ulico.

Ko so bili vsi zunaj, pusti jih aga iti mimo sebe ter jih prešteje. Bilo jih je ravno petdeset.

«Kje so tatovi? Kje so?», kričali so slepci.

«Potrpite malo,» reče aga. «Vzemite palice svojih vojakov ter hodite oprezni.»

od meteža, so ga dovedli v boj in tepenje se je počelo z nova.

Na agino zapoved so držali slepci vsak svojo denarnico v levi roki. Vsak čas je dobil kateri po roki, denarnica mu je padla na tla, a bitka je bila vedno besnejša.

Slabi starci so se v ljutosti kakor pomladili. Njihove roke se niso tresle; brez turbana, mršavi, so se vračali v boj. Če so padli, so se zopet vzdignili, ali pa že na kolenih mahali po nasprotniku. Kar nenadoma pa, ko je bil metež najljutejši, se zasliši topot konjskih kopit in lajanje psov. Pet do šest sto psov se vrže pod noge slepcem, koji so popadali na tla. Trg je postal naenkrat raz-

Otroški majnik.

Aga razdeli vse palice slepcem ter jih loči v dva dela in jim zapove, da gredo naprej. Ločil jih je tako, da sta se oba dela, jeden z leve, drugi z desne, morala srečati na sredi trga. —

«Tu so tatovi! Pred vami stoje,» zakriči aga.

«Naprej, prijatelji moji! Evo jih, junaki! Udarite, ali čvrsto.»

Slepce dvignejo svoje palice in kakor besni planejo skupaj in udrihajo na nepriatelja. Ni bilo lepšega prizora.

Aga se je veselo smejal temu prizoru, vojniki pa so skrbeli, da je boj trajal čim dalje. Če je kateremu slepcu izpadla palica, je takoj dobil drugo od nevidne roke. Če se je oddaljil le malo

svetljen, tisoče ljudstva se je nabralo. Šah Abas se je vračal z lova in našel one slepce, katere so njegovi psi hudo razmesarili. Aga mu vse razloži. Šah Abas, ki je bil velik vladar in prijatelj pravičnosti se je smejal temu dogodku in pozval drugi dan Nadira v svojo palačo.

Trepetaje je stopil Nadir Khulie pred vladarja. Ali že prve njegove besede ga umirijo. Moral je šahu Abasu še enkrat vse pripovedovati o dogodku z zlati. Pogumnost in odločnost Nadirova se je dopadla šahu in imenoval ga je svojim namestnikom. Nadir je opravljal službo tako dobro, da ga je šah kmalu povišal za svojega svetovalca.

V poznejših letih je Nadir dosegel še večjo

milost svojega gospodarja. Postal je general, in v veliki bitki pri Altıl-kapri, v kateri so bili Turki pobiti ter je padel sam sultan Hussem, je bil polveljnik konjenišтва.

Ravnokar so mandelji cveli....

Brhka mladenka je bila Staša — ljubljenska vseh, v celi vasi jej ni bilo enake. Njenega petja je vedno ozvanjal prijazni, kmečki dom: njen nedolžni, brezskrbni smeh je osrečeval celo družino.

Toda, že nekaj dnij je Stašin dom kot mrtev, kot prazen. Staro zidovje ne ozvanja več ne smeha ne petja. Le ob mraku, ko odzvoni angeljevo češčenje, ko utihne dnevni ropot, ko postane v malih vaseh tako tajinstveno tiho, da je čuti črva, ko gloda hrastovo gredo — tedaj kaže tudi zidovje Stašinega doma, da je v njem vendarle življenje.

Zgoraj, nad prilličjem, prodira v večerni mrak skozi malo okno slabotna svetloba.

Ko bi luna sijala, polna kakor ob ščipu — pa bi gotovo obledela slaba lučca na Stašinem okencu. Zvedava luna bi prav lahko pogledala v skromno sobico, videla bi belo posteljico, na njej pa Stašo.

Staša je hudo bolna

Prehladila se je oni dan. O v kolikih skrbeh je njena dobra mati! Danes je malone celi dan pri njeni postelji ter ji poklada mrzle obkladke na čelo. A Stašina lica vedno bolj gorijo. Prsa jej se vedno nemirneje vzdigujejo. Zdi se, da je zaspala, zato je tudi mati pri njej prav tiha, tiha, ne upa se niti ganiti, da je morda ne zbudi.

Ravnokar so mandelji cveli. In mandeljev cvet. — kako ljub je bil Staši, kako se je tega cvetja vedno veselila!

Takrat, ko mrzla zima odhaja iz dežele, ko skupne snegovi po visokih gorah, ko začenja solnce zopet topleje pozdravljati zemljo, ko ozračje zaduha z milejšimi vetrovi — takrat, in vedno takrat, začno tudi mandelji cvesti. In zato je bil Staši mandeljev cvet tako ljub!

Po vrteh, po njivah je polno mandeljev. Jedni so že prav stari, a ko se oglasi pomlad, se pomladijo tudi oni — starčki in cveto s tako lepim nežnim cvetjem, kakor mladi.

Kadar so vsi ti v cvetju, oživijo tudi ljudje; stari in mladi hitijo ven, v naravo, na polje. Širom polja se čujejo njihovi glasovi. Na njivah plevejo plevce in si v zabavo pesmice pojo. Tudi ptice oživijo takrat ter veselo žvrgolijo.

Staša pa je tako ljubila naravo, se je tako veselila poljskega dela, — kaj čuda tedaj, da jej je mandeljev cvet tako ljub!

Mandeljevo cvetje pričara pomlad, ki s toplim svojim dihom probuja najmanjšo travico, najneznatnejšega črviča, ki vzbudi vsepovsod življenje, polno mladostnih nad.

Staša je žarko ljubila zelene travnike, lepo obraščene poljane, senčnati gozdič in cvetje, to obilno cvetje, ki ga je pomladi povsod, na njivi, na trati, pod hladnim grmičen, ob ozki stezici... in mandeljev cvet, ta je odpiral vrata vsemu temu, on je naznanjal prelesno pomlad, kako bi ji tedaj ne bil ljub?

Ravnokar so mandelji cveli — in Staši naznanjali novo pomlad. A še predno so odeveli, je že pohitela v to novo pomlad v družbi krilatev.

SLOVENKA.

(Z. M.)

Krasen šopek bom ljubeče
pletel in z vrvicami povil,
bele, plave in rudeče
barve bom umetno v njega zlił.

In pripel ga bom Slovenki
nad junaško, zlato ji srce,
trojno slavo peval ženki,
ktero diči častni znak žené.

Kot danica mi je mila,
ki pripelje rodu solnčen dan:
strastno je svoj rod ljubila,
lila solze vsled njegovih ran.

Zaslužila je odliko,
kakor v vojski slaven vojskovod,
deco svojo, vrlo diko,
je unela za teptani rod...

Njena deca je ponosna,
kot ponosna je slovanska kri,
v svetem boju neizprosna —
domovino, narod svobodí.

Živi nam, zavedna mati,
zlata zvezda si svobodnih dni;
nepozabna, Bog te plati —
narodna zavest se v nas budi!

Delavec in njegovi prijatelji.

Dan na dan beremo v časopisih o večjih in manjših stavkah ali štrajkih in vidimo, da so marsikedaj delavci k temu vsled svojih žalostnih

razmer res prisiljeni. Govoriti hočem tedaj s živim sočutjem o delavcih, ker jih ljubim kakor brate, saj ne morem drugače: v njih revnem in bornem življenju se vrste le trpko in težko delo in revščina in nujna posledica nezadovoljnost.

Koliko mučnih in grenkih dni jim poteka v delavnici in družini! Bojevati se morajo na vso moč za svoj obstanek, za košček kruha, da ne umro lakote. Tako bitje se mi smili in ga ljubim iskreno.

A kako je zadovoljen delavec, ko najde dandanes ljudi, ki ga še ljubijo, ki mu pomagajo, ki skrbijo za zboljšanje njegovih razmer, ki mu pristržno žele srečo in blagostanje in sočutstvujejo z njim. Vendar žal, za temi plemenitimi srci stoji stotero sovražnikov, ki delavca ponižujejo, varajo in goljufajo. Mar vas ni mnogo učila v tem pogledu stavka železničarjev na Ogrskem? In stavka na Javorniku in na Savi: nemški in slovenski liberalci so se postavili na stran tovarne *proti* delavstvu. Res žalostno! Dalje, opazuj one, ki si kopicijo neizmerna bogastva ob žuljih tvojih rok. Kako te gledajo zaničljivo in zlovoljno in prezirljivo. Njihovo mrzlo srce je brez sočutja in ljubezni; od tebe zahtevajo samo: delaj, delaj in delaj. Namesto da bi ti dajali kruha s prijazno roko, gredo mimo tebe s hudobnimi obrazi in sovražnimi pogledi.

Delavčevi obupni klici so jim v zasmeh, oni ga hočejo le izkoriščati. In zakaj so taki? Ker so brezbožni, navdihnjeni z liberalizmom, ne poslušajo glasu sv. Cerkve, ki pravi: gospodar mora imeti delavca za brata in ne za sužnja, mora skrbeti za zdravje in plačilo. Tako je!

Dragi delavec, zdaj hočem obrniti tvojo pozornost še na neko drugo vrsto ljudi. Na one namreč, ki prihajajo k tebi s sladkimi in prijaznimi besedami, ti prinašajo takorekoč svoja srca v rokah naproti. Ti govore o človekoljubnosti in božajo tvoje strasti. Njihovi nauki o napredku in svobodi so pesek v oči. Res lepe besede rabijo A dol s krinko! Glej kako so ostudni: brez Boga, častilakomni so in hinavci, a ne samo to, značilno pri njih je, da se srdito zaganjajo v katoliško cerkev in v duhovnike. Ti so tvoji pravi sovražniki; varuj se jih! Kakor kača se vije okrog tebe in ko si se mu enkrat vdal, te priklene tak satan k sebi tako, da ne moreš več pretrgati teh vezi.

Kdo torej ti je res dober in resničen prijatelj? Kdo te tolaži? Kdo stavi dobro zdravilo na tvoje pekoče rane? Dober prijatelj delavcu je oni, ki mu kaže pravo pot ne samo do telesnega, ampak tudi do dušnega blagostanja; oni, ki mu nudi sredstvo, ob kojem se njegova siromaščina olajša. Pravi prijatelj mu govori, da delo ni kaj slabega, ampak lahko rečemo, da slabo je danes pri

delu, če delavci niso *organizirani* na krščanski podlagi, če se odtujajo vedno bolj od cerkve in duhovnikov. To je res slabo.

Cerkev čuti vestno dolžnost, pomagati ljudstvu v bedi z dejanjem in svetom. Navedem besede blagega slov. sociologa: »Kot prijatelji in sinovi ubožnega ljudstva so *duhovniki* tudi *dolžni pomagati* pri krščansko-socialnem delu, kolikor jim je mogoče. Včasih slišiš neumno govoričenje: duhovniki naj ostanejo v cerkvi. Tako? Kdo jim pa more ali sme prepovedati ljubezen in skrb do ljudstva tudi izven cerkve? Katero ljudstvo bi bilo pa tudi tako nespametno, da bi odbijalo od sebe duhovnike, ako mu hočejo pomagati do boljše sreče? In res, po vsem svetu se trudijo duhovniki za množice delavskega ljudstva in v mnogih deželah stojijo celo v prvi vrsti. Kako pa tudi ne bi, ko vidijo toliko bedo in siromaščino? Vrhu tega jim je tudi sv. Oče Lev XIII. socialno delo posebno priporočil.«

Res duhovniki imajo od Jezusa Kristusa take nauke, ki edino morajo res vspesno pomagati delavcem. Zopet navedem pomenljive besede gori omenjenega pisatelja, ki kratko in točno pove, kaj imajo storiti delavci:

»Delavci se morajo ogibati takih ljudi, ki vedno le hujskajo proti gospodarju. Dandanes imajo delavci vse polno gorečih in glasnih prijateljev, ki so vedno pripravljene, govoriti in vpiti ter *denar pobirati okoli delavcev*, ali malo jih je pravih prijateljev, ki bi res pomagali delavcu trpinu. Zato pa slovenski delavci, varujte se krivih prerokov in slabih prijateljev. Če vam kdo ponuja pomoči in veste o njem, da ni pošten človek in sam delaven mož, ne verujte mu. Pohajati in zanikarniki nimajo biti vaši prijatelji, ampak le pridni, pošteni, krščanski možje.

Delavčevo geslo mora biti: *varčnost*. Res je, da so včasih plače tako pičle, da delavci komaj izhajajo in da ne morejo prihraniti prav nič. Toda mnogo njih ima take zasluzke, da jim je mogoče prihraniti si krajcar, ako hočejo biti varčni. Ta opomin velja zlasti mladini, katera tako rada zapravlja, ne da bi za možko dobo prihranila sebi in otrokom doto. Zato pa je dolžnost vseh pravih prijateljev delavskega ljudstva, priporočati mu varčnost in navajati je k tej.«

»Delavci *varujte se greha*. Greh je največje zlo ne samo za dušo, ampak tudi za telo in blago. Greh ima prokletstvo za seboj. Grešnik propade, propalica pa vse zapravi ali vsaj zastavi: moštvo, zdravje in imetje. Zato pa ljubi moji, ako hočete kaj veljati v človeški družbi, ohranite si čisto in zdravo srce.«

»Delavci *bodite složni* kakor drugi stanovi. Duhovniki, učitelji, uradniki, odvetniki, častniki,

zdravniki so res stanovi, ker so složni in združeni med saboj. Zato se jim primeroma dobro godi. Delavci pa so kakor razkropljene ovce, eden za drugega ne ve, eden za drugega ne mra, eden drugemu ne pomaga. Vsak dela le za se, kupuje le za se, prodaja le za se. Ni čuda, da zviti prekupci in sleparski kramarji oberejo delavske ljudi enega po enem. Dokler ne bodo delavci *stan*, jim ne bo veliko pomagano, če tudi jim gospodarji povišajo plače. Več ko zaslužijo, več jim drugi izpulijo. *V slogi, v organizaciji je moč* delavskih stanov. To misel je treba z vso silo širiti med delavske ljudi, da se vseh prime. Kajti, ko se ta misel vkorenini med delavskim ljudstvom, tedaj bo rešeno socialno vprašanje, tedaj bo konec izkoriščanja ali kapitalizmu, če ne z lepa pa z grda. Složno in zavedno delavsko ljudstvo je nepremagljiva moč v narodnem gospodarstvu.“

Za danes dovolj. Uvažujte te besede!

Krščanski demokrat.

Hrana mlečnih krav bodi sočna. Če ne živa blago dovolj tekočin, ne more imeti mleka, v kojem je 87 odstotkov vode. Zato je paša sedaj v pomladi tako tečna in primerna. Tudi frišno vkošena ali nažeta trava in otava dè mlečnim kravam prav dobro. Radi tega dajo tudi krave v Švici in na Nizozemskem obilno mleka, ker so skoro vse leto na sveži paši. Ne zapirajte torej svojih mlečnih krav v zaduhle hleve.

Poleg paše skrbi tudi doma za primerno hrano. Rezanica, ki jo pripraviš v škafu, bodi kratko sekana in dobro pomešana z vodo. Prideni tudi nekoliko soli, da bo jed bolj prijetna, in da bo živina na to rajši pila. Čim bolj suha je hrana, tem več morajo krave piti. Rdečo peso in vsakovrstno strocje lahko staviš mej rezanico, pa vedno nekaj ur predno jo pokladaš živini.

Moka vpliva ugodno na mleko. Najbolja je pšenična ali tudi ovsena, ker daje mleku dober okus. Posebno po zimi zelo vstrežeš mlečnim kra-

Mojzes.

Gospodarske drobtine.

Skrbite za mlečne krave!

Kdor hoče imeti mlečne krave, se ne sme zanašati na to, da ima morda v hlevu dobro pleme, ampak skrbeti mora poleg tega tudi, da poklada živini zdravo in primerno hrano.

Krma ali piča mlečnih krav mora biti zadostna in redilna. Nikar ne bodite preveč skopi, ko dajate živini jesti. Bolje da imate v hlevu dve čili kravi dobrega mleka, nego tri ali štiri mršave. Če je bila krava kaj časa zanemarjena, bo težko zopet prišla k mleku, in če je po zimi stradala, boš na pomlad malo molzel.

vam in govedom sploh, če jim pogosto privoščiš ta le priboljšek: med 10 ali 12 litrov vode tri do štiri pesti moke in nekoliko soli. Nikar naj se ti ne stoži, segreti vodo, posebno v hudi zimi; tako boš obvaroval svojo živino marsikake bolezni v želodcu in črevesih.

Mleko je pri nas lep pridelek in donaša hiši marsikak krajcar, zato, kmetovalci ne zanemarlajte nikdar svojih mlečnih krav!

Kako pripraviti divjake za zeleno cepljenje?

V št. 5. našega lista smo rekli, da je treba čistiti ameriške trte, kadar so pognale 3—4 cm. dolge mladiče. Toda to še ne zadostuje, ampak

treba je trte še dalje čistiti, ker poganjajo vedno nove mladike.

Posebno pozornost pa moramo obračati na mladike, ki so namenjene za »zeleno« cepljenje. Gledati je treba, da nam jih ne polomi burja in da jih cepimo v pravem času. Navadno so ugodne za zeleno cepljenje, ko so 50 cm. visoke.

Vinogradniki žveplajte!

Trte so že precej pognale. Treba jih je v drugo žveplati, da nam ne obolijo. Žveplati jih je pa manj kakor v prvič. Trta naj je le nekoliko oprášena z žveplom. Za drugo žveplanje rabimo meh ali žveplalnik. Dalje odstranite vse mladike, katere nimajo zaroda, pregosto rastoče pa tudi z zarodom. Mladike, katere so določene za lesni naraščaj prihodnjega leta, je pa treba pustiti, tudi če nimajo zaroda in jih je treba privezati h kolu.

Okoliranje ali cepljenje v „oko“.

To cepljenje se je lansko leto posebno dobro obneslo. Zlasti vrtnice, breskve in hruške nam sedaj lepo poganjajo. Divje pognanke je pa treba pridno obirati, da ne krajejo plemeniti mladiki živeža. Obirati (skrajšati) jih je treba tako, da ostaneta drevescu dva lista. To pa zato, da se stebelce odebeli.

Plemeniti pognank pa je privezati ob štrkelj, ki se je pustil nad plemenitim očesom. Če je pognank krepek in se je bati, da bi ga veter odlomil, opreti ga je tudi ob kol. To moramo storiti zlasti tedaj, če hočemo imeti ravno deblo.

Hrušiška mlekarja vrlo napreduje. Pri vsem tem, da je bilo velikanskih troškov, je bilo koncem leta vendarle K 376.76 čistega dobička. Vsa čast Monsinjoru A. Rogaču, ki se toliko trudi za to važno socialno podjetje. Tudi tam. č. g. kaplan A. Hreščak, ki je izvrsten mehanik, je mlekarji zadruzi zelo dobrodošel.

Domači zdravnik.

Važno mazilo za živino. Jarem, komat in tudi sedlo napravi živini (konjem, oslom, volom) počasi bolečo rano. Da jo kmalu ozdraviš, vzemi 20 gramov strdi (meda), 20 gramov smrekove smole in 350 gramov svinjske masti. To zmes razpusti v ponvi na žrjavici in pomešaj. Potem, ko se je ta zmes ohladila, namaži jo na snažno cunjico in devaj kot obkladek na rano, dokler se ne začeli.

Morska čebula naj bi se nahajala v vsaki kuhinji. Kuharica, ki se je pri ognju ali v vroči vodi opekla, naj hitro položi in priveže tanek izrezek te čebule na rano, in biž bo bolečina nehala, in ne bodo se delali na koži mehurčki.

Bliža se vroče poletje. Kdor se v noge poti

ali si je natisne, naj si pomaga s prahom, kateri se dobiva v lekarnah pod imenom „tanofom“. Sestavljen je iz 1 dela „tanofoma“, in iz 2 delov benečanskega loja

Teletom zelo nevarna je driska. Pomagati se mora nujno, in to na sledeči način: Stolci pest mandeljnov, in skuhaj jih v litru sladkega, svežega mleka. Ko je to dobro zavrelo, se vzame od ognja in ohladi do, one toplote, katero ima ravno *podojeno* mleko; nato pa se teletu zalije (= ulije). Ako treba, se to ravnanje ponavlja, — in nevarnosti je konec.

Nahod je nasledek razkajenja glave, brž ko se te je lotil, vtakni v nos košček „Torman“ vate, ktero prodaja vsaka lekarna; in odkrižal se boš nahoda.

Žganju vojsko, žganju slovo!

Sloveči misijonar g. F. Pirec piše v knjigi „Kranjski vrtnar“ sledeče:

„Škoda je, sadje v žganje kuhati in ta dar Božji tako rekoč obračati v strup, iz katerega izvira veliko hudega. Veliko gospodarjev se navadi pijančevanju, in vse gospodarstvo in pohišstvo gre v nič. Kdorkoli želi Slovencem dobro, moral bi gledati, da se uresniči beseda: „Žganju vojsko, žganju slovo!“

Preč. o. Fl. Horvat pa dostavlja: »Kaj bi bil rajni g. misijonar še le pisal o žganju, ko bi bil videl kvaro (škodo), katero ta peklenska pijača dandanes napravlja po Slovenskem, ko telesno in duševno uničuje nekdanj čvrsti narod! Naj bi se pač uresničile besede: »Žganju vojsko, žganju slovo!«

Tudi mi kličemo enoglasno: „Žganju vojsko, žganju slovo!“ In zakaj? Zato ker:

žganje provzročuje težke, neozdravljive bolezni v želodecu, na plučih in obistih;

žganje slabi voljo, razum in spomin.

žganje vzbuja strasti, napeljuje k jezi, k igri in nenravnosti;

žganje prinaša uboštvo;

žganje te pripelje pred kazenskega sodnika, v zapor, v prisilno delavnico... v prezgodnji grob.

Kaj pravi politika?

Avstrija. Volitve v delegacije so se izvršile. Čehi jih niso obstruirali, ker bi jih ne mogle preprečiti drugače kakor s silo, tega pa niso hoteli. Obstruirali pa so češki radikalci. Zaradi tega so se tudi sprli z Mladočehi in močno agitirajo proti njim v domovini. Naši poslanci pa so še v zvezi z Čehi; da si so se zadnje dni širile nesprotne

vesti. — Tekom teh 14 dni so si prizadevali posebno Poljaki za sporazumljenje med Čehi in Nemci. Dosegli niso nič. Krivda pa ni na strani Čehov, ki ne morejo odjenjati več, ampak Nemcev in — vlade. Do tega prepričanja so prišli baje Poljaki. Da - li se pa bodo iz tega kaj naučili za prihodnost, je jako dvomljivo. — Delegacije se snidejo dne 14. t. m. Predsednik je pl. Jaworski. Kar bo vlada želela, to ji bodo dovolili delegatje. — Na Ogrskem je bil velik štrajk železničarjev. 37 000 delavcev in uradnikov je ustavilo delo. Že dolgo so zahtevali zboljšanja svojih plač. Ker pa jih zakon, kakoršnega je predložila vlada drž. zboru in s katerim je hotela urediti njih razmere ni zadovoljil, so stopili v štrajk. Vlada pa je posegla vmes z železno in neusmiljeno roko. Poklicala je pod orožje vse rezerviste, vodje štrajka zaprla in žugala kazni. Ker se je bala viharja v zbornici, je odgodila zasedenje. Štrajk je ponesrečil; vlada ga je udušila, a pod pepelom tli še iskra nezadovoljnosti in prej ali slej zopet vsplamti, ako ne bo vlada poboljšala razmer železničarjev. — Cesar je sedaj v Budimpešti, kjer mu Madjari prirejajo velike ovacije, ker je dovolil, da se smejo prenesti domov zemski ostanki revolucionarja Rakoczija.

Italija. Z veliko navdušenostjo je sprejela ital. vlada francoskega predsednika v Rimu in Neapelju. Veselica je sledila veselici, kosilo kosilu. Gospoda so se dobro imeli in zabavali ter napivali italijansko-francoski zvezi. Te zabave so stale ogromne svote, ital. ljudstvo pa se izseljuje v velikih množinah, ker nima doma niti kruha. Loubet pa ni obiskal papeža. Zaradi te žalitve je protestiral Vatikan pri franc. in tudi pri drugih vladah. No, naš vrhovni voditelj je rekel enkrat: „Peklenska vrata...“

Bivši liberalni minister Nasi, ki je ogoljufal državo za mnogo tisočev, je zbežal, ali bolje, pustili so mu uiti čez mejo. Sedaj pa ga iščejo tam, kjer vedo, da ga ni. — Listi poročajo, da so prišli na sled tudi sleparijam drugih ministrov. Kako si gnjila, lepa Italija! To so framasonski blagoslovi!

Nemčija. Nemški cesar se je nemudoma povrnil s svojega potovanja po Italiji. Zamerilo se mu je, da so Italijani tako slovesno sprejeli Loubeta. Temu so dajali izraza tudi nemški listi na Nemškem, in tudi pri nas. Cesar je baje precej ozdravil, ker zopet potuje okrog in — govori v nemškem drž. zboru je vodja socialistov Bebel napadel Rusijo. Odgovarjal mu je srečno kancler Bülow. Socialisti so najbrže podkupljeni od Židov, da zabavljajo čez Ruse.

Na **Francoskem** so bili po vsej deželi občinske volitve. Vladna stranka je nekoliko pridobila.

Pri načinu, kakor Combes razume prostost, se temu ne bo nihče čudil.

Na **Balkanu** reorganizujejo tuji častniki orožništvo. Listi pišejo te dni, da je med njimi nastalo nesoglasje. Turčija ima res srečo!

Vojna. Japonci so 1. maja prekoračili s prvo svojo vojsko reko Jalu. Štiri tedne so maloštevilne ruske čete zadržavale veliko premo. Boji so bili jako krvavi in padlo je mnogo ljudi na obeh straneh. Rusi so se umaknili, a pokazali tudi ob tej priliki, kaki neustrašeni, da predrzni junaki da so. Japonci so prišli do Fengvančenga. — Rusi so potopili 10 japonskih ladij-požigalk in dva torpeda, s katerimi so hoteli Japonci zapreti vhod v Port-Artur. Japonci sedaj izkrcavajo svoje vojake na polutoku Liaotang in bodo napadli Port-Artur tudi od kopne strani. Kuropatkin pa zbira svoje čete bolj v notranji Mandžuriji, kjer bo počakal sovražnika. Na Ruskem oborožujejo noč in dan la-dije, ki jih bodo poslali na pomoč svojim v Azijo.

Drobtine.

Slavni vojvoda Wellington, kateri je *zadnji* premagal Napoleona I. je svoje dni izjavil v angleškem državnem zboru: „Nisem učitelj, in ne morem presojati, na kateri način se otroci v šoli dajo najbolje učiti in odgojevati. Toda dovolite mi, da izrečem z vso odločnostjo svoje mnenje: Ako ni *vera* podlaga poduku, je *raša* krivda, da bo v prihodnje čedalje več — *hudičev* na svetu!“ Resnico teh besed že dandanes — bridko občutimo.

Zanesljivost in natančnost v vsaki zadevi in ob vsaki priliki, — to služi v diko in slavo vsakemu človeku, in je znak stroge vestnosti in prave omike. Nas, ki smo zdaj ostareli, so nekdanj učili: „najprej je *dolžnost*, potem — zabava.“ Današnja mladina pa skrbi prepogostoma samo za zabavo, za igro in kratek čas, *dolžnosti* pa so ji — deveta briga. Zjutraj poležava, in ne da bi se kaj pripravila še začetek šole zamudi. In zdaj zapazi, da je pozabila to ali ono knjigo, ali pero, ali svinčnik. Tudi naloge, ki jo je dobila za dom, ni prinesla — in to vse zaradi *malomarnosti*. Enako ravna gledé malih opravil, katere jej nalagajo doma stariši. Eno slabo opravi, drugo opusti ali pozabi. In to je slabo znamenje za prihodnost. Kakor ravna človek v malih stvareh, tako bo ravnal v velikih. Kako to stariše veseli, če se smejo na svoje otroke *zanesti*; kako zaupanje stavijo v nje, če so se o raznih prilikah prepričali, da so tudi v njihovi odsotnosti natančno opravili svoje naloge in dela.

„Mož-beseda“, pravi slov. prislovica; to hoče reči: kar je pošten, značajan mož obljubil, to natančno izvrši. Ako je kam povabljen, pride ob določeni uri, niti za minuto ne zamudi. Ako je dal besedo, da bo izvršil to ali ono delo v določenem času se oni sme, ki je je naročil, nanj zanesti. V slabi časti pa je človek, kateri se z obljubami igra in šali; o njem pravijo, da je bedak, ali slepar. Čednost *zanesljivosti* izvira iz potrebnega spoštovanja do bližnjega, vzlasti do starišev in prednikov, in dokazuje hvalevredno vnetost za dolžnosti svojega poklica, in spričuje vero na vest, katere glas je — glas *Božji*. Vesten človek se kmalu privadi *vedu*. In red je podloga popolnosti. Brez reda ne pridemo nikoli do zaželjenega cilja; torej izvršujmo opravila vsak dan, vsako uro po natančnem rečtu! *Važna* naloga odgojenja *mladine* je ta, jo privaditi natančnosti in zanesljivosti. Z njo si bode pridobila zaupanje svojih bližnjih, z njo bo razveselila svoje stariše, in z njo si bo pridobila povsod čast in srečo.

† **Dr. Anton Dvořak.** Velika zguba je zadela Slovane in slovansko glasbo. Po kratki bolezni je umrl v Pragi dne 1. maja dr. Anton Dvořak, mož, v katerem je slavil svet jednega največjih glasbenikov sedanjega časa. Rojen je bil 8. sept. 1841. v Milevskem na Češkem. Oče — mesar je hotel, da bi se posvetil tudi sin temu rokodelstvu, toda fanta je veselila le godba. Šel je v Prago, kjer se je izobraževal. Živel je zelo skromno ubožno in nepoznan ter neumorno delal in se učil. Ali kmalu so spoznali njegov talent. Njegova slava se je začela, ko je izdal svoje „Slovanske plese“. Kamor je prišel, povsod so ga slavili: na Francoskem, Nemškem, Ruskem, posebno pa na Angleškem in v Ameriki, kjer je bil ravnatelj njujorskega konservatorija. Leta 1901. je postal vodja konservatorija v Pragi. Zložil je mnogo znamenitih del. Hvaležni narod mu je priredil sijajen pogreb.

† **Moric Jokay.** V Budimpešti je umrl madjarski pisatelj Moric Jokay. Spisal je čez 300 knjig. Leta 1848. se je udeležil revolucije in je moral bežati. Ko je bil pomiloščen, se je vrnil. Bil je državni poslanec in člen magnatske zbornice. Pred nekoliko leti se je poročil kot 70 leten starček z jako mlado gledališčno igralo. Jokay je pisal v duhu, krščanstvu nasprotnem, zato pa ga židovsko časopisje tako slavi.

Zadnje ljudsko štetje v nemški državi je pokazalo, da se je ondotni protestantizem razcepil že v več ko 30 ločin (sekt). V Ameriki pa jih je bajé že nad 200! *Katoliška* vera pa je na celem svetu le ena, naj govore narodi katerikoli jezik, katekizem je povsod isti, in vsi, ki se imenujejo katoličane, klanjajo se istemu poglavarju, namreč

papežu v Rimu. V edinosti je resnica, v edinosti je moč!

Jezikov se govori na zemlji 1064. Kitajski jezik govori nad 300 milijonov ljudi, indijskega in angleškega nad 100, nemškega okoli 75, ruskega 70, španskega 50, italijanskega 30 milijonov.

Na odgojo otrok, to vemo vsi, najbolj upljiva **mati**. To nas tudi uče neštevilni zgledi v zgodovini. Nek učenjak *Randolph* piše: „Jaz bi bil postal *nevernež*, ko bi se ne spominjal vsak dan predrage matere, kako je moje male ročice v svoje sklepalá, kadar je z menoj poklekala in me učila izgovarjati sv. ime Jezusovo“. *Adams-u*, slavnemu predsedniku v severni Ameriki dejal je svoje dni njegov znanec: „Zdaj vem, kako ste postali tako odličen mož“. „No, na kak način pa?“ vprašal je Adams. In znanec mu je odgovoril: „Čital sem liste, katere je Vaša *mati* nekdanj pisala svojemu sinu“. *Mati* drugega predsednika „Zjedinjenih držav“, *Washington-ova* odgojila je svojega sina k pobožnosti in odkritosrčnosti. Ko je, že silno stara, slišala, da so njenega sina povišali v najvišjo čast v državi, dejala je gospa mirno: „No, moj Jurij je bil vedno *priden* sin.“ — Znano je tudi, da je vprašal nekdo enkrat cesarja Napoleona Velikega: „Česa manjka Francozom najbolj?“ *Pridnih mater*! je odgovoril ta kratko, pa jedrnato. — Slovenke, zapomnite si torej, kaj je vaša *prva* dolžnost, in kaj Vam bo služilo v posebno čast!

Bogat berač. Občina Beročec pri Pečuhu je preživljala mnogo let domačega berača Aleksandra *Gotman*. Nedavno je umrl; in pokopali so ga na občinske stroške. Ko so pa preiskovali njegovo sobico našli so zakopano v ilovita tla tružico, v kateri se je nahajalo 20.000 kron v zlatu, in poleg oporoka. V njej je rajni naročil, naj se ti denarji porabijo za stavbo nove cerkve v domači vasi. Prej berač postal je dobrodušnik po *smrti*!

NOVICE.

Dvornim prelatom svetega očeta papeža Pija X. je imenovan preč. g. Peter Flego, stolni kanonik in ravnatelj škofijske pisarne v Trstu. Isto čast je dobil tudi koprski dekan preč. kan. J. Bonifacio. — *Čestnim kanonikom* svetega očeta pa je postal jelšanski dekan veleč. g. Anton Rogač, župnik v Hrušici — *Novoimenovani župniki* so za Kastav mčg. Anton Ellner, župnik na Veprincu, za Tinjan pri Pazinu č. g. Anton Košir, kaplan v Štorjah, za Mune č. g. I. Pospišil, župeupravitelj v Kaštelu. Mčg. I. Klobovs, tukajšnji vojaški kurat je imenovan vojaškim župnikom v Inomostu. *Župeupravitelj* v Kaštelu je postal č. g. Ivan Tiringar, kaplan v Jelšanah. Veprinac bo oskrboval č. g. Kazimir Mandič, kaplan v Polja-

nah. — V Kastvu je sedaj prvi koop. č. g. I. Vrabc, drugi pa č. g. I. Žiganto, v Jelšanah č. g. Frančišek Peršič. (Glede imenovanj novih treh častnih kanonikov ne vemo še nič gotovega. Op. ured.)

Veselo vest javljamo slav. občinstvu, posebno pa prijateljem našega lista, da je č. g. Jakob Ukmar, urednik „Dr. Pr.“ že do dobrega zdrav.

Cenjani čitatelji so pričakovali že pretečeni teden 7. štev. „Dr. Pr.“, ker je bilo naznanjeno v zadnji št., da izide list že 6. maja. A to se je zgodilo po pomoti. Cen. čitatelje prosimo zato oproščenja.

Birma v Trstu. Letos bo birma v Trstu po sledečem sporedu :

Binkoštna nedelja in ponedeljek 22. in 23. maja v stolnici sv. Justa, po sv. maši, ki se začne ob 9. uri

V torek po binkoštih 24. maja pri sv. Antonu novem po sv. maši ob 10 $\frac{1}{2}$, v četrtek 26. maja pri starem sv. Antonu po sv. maši ob 10 $\frac{1}{2}$, v nedeljo 29. maja pri sv. Jakobu po sv. maši ob 9 $\frac{1}{2}$, v torek 31. maja pri Jezuitih po sv. maši ob 10 $\frac{1}{2}$, v nedeljo 5. junija zopet pri sv. Jakobu po sv. maši ob 9 uri.

Botri smejo biti le taki katoličani, ki so že birmani; tudi ne smejo biti isti botri kakor pri krstu. Birmanci morajo biti pri sv. maši, ki se bo brala pred sv. birmijo in ne smejo zapustiti prej cerkve, dokler niso prejeli od škofa zadnjega blagoslova.

Škofovske konference. Mnogo so pisali zadnje dni listi, da bo v Zagrebu posvetovanje jugoslovanskih škofov zaradi glagolice. Vsled tega je bilo mnogo razburjenja in tudi mnogo nepotrebnih besed. Sedaj javlja zagrebški „Katolički list“, da tega posvetovanja ne bo.

Nov list. Na Hrvaškem je začel izhajati s 1. majem nov dnevnik „Hrvatstvo“. Nov dnevnik stoji v verskem oziru na odločno katoliškem stališču. Zahteva združitve Dalmacije s Hrvaško. V narodnih zadevah bo nastopalo „Hrvatstvo“ radikalno. Posebno pa naglašja list svoja demokratska načela: skrb za kmečki in delavski stan ter zahtevo splošne in enake volilne pravice. — Krasen program! Le kadar bo vsa Hrvaška združena pod zastavo, katero je začelo dvigati „Hrvatstvo“, bo prišel mir v to nesrečno deželo. Zato pa želimo novemu dnevniku obilega uspeha v trdem boju, ki ga mora bojevati z domačimi in tujimi nasprotniki.

Na Javorniku na Kranjskem, kjer ima kranjska (nemška) industrijska družba svoje fabrike, so stavkali delavci in delavke od 15.—28. aprila. Zahtevali so zvišanje zares ubornih plač in pa to,

da se ž njimi ravna bolj loveško. Za delavce se je potegnil v drž. zboru posl. Šušteršič, pri ravnatelju Lukmanu pa župnika Zabukovec in Košir. Na obljubo ravnateljevo. da bo skrbel za zboljšanje pod častno besedo. Lep «mož» to, ki sne častno besedo. Mir se ni kalil; a bati se je hujšega, ako ravnatelj ne izpolni svoje obljube.

Štrajk v Marsilji traja že dolgo časa. Štrajkajc kapitani, ker so se dala parobrodna društva preveč uplivati od društva mornarjev, ki so kar zahtevali zdaj odstranitev zdaj premestitev kapitanov. Promet je ustavljen in škoda oaromna. Kapitani po drugih francoskih mestih soglašajo s tovariši v Marsilji.

V Švici bo kmalu več zdravnic kot zdravnikov. V tem polletju je bilo vpisanih na zdravniških visokih šolah 891 žensk in 763 moških. Za nekatere bolezni bi bilo pač želeli, da bi imeli zraven zdravnikov tudi zdravnice. Toda ženska izobraževališča bi morala biti popolnoma ločena od moških. Sicer pa mora vsakdo uvideti, da za človeško družbo ni nikakega napredka, če vsled te splošne izobrazbe in splošne enakopravnosti obojega spola, — žena peša, pada in zaostaja. Ko bi obveljala ta enakopravna prostost, bi gotovo trpelo materinstvo žene in stem vsa družina in z družino vse človeštvo. Zatorej naj bodo ženska izobraževališča taka, ki bodo spopolnjevala ženski naravni poklic za domače tiho življenje materegospodinje.

Občinske volitve. Namestništvo je naložilo magistratu, da še jedenkrat izloži volilne liste. S tem korakom je vlada nekoliko potolažila Izrael in mu dala priliko, da se pripravi na volitve, kakor zna le on. Pričakovati je hudega boja.

Podružnica slovenskega planinskega društva se je ustanovila v Trstu. Ustanovni občni zbor je bil v soboto zvečer v čitalnici. Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Pretner. Podružnica šteje že čez 70 udov. Mlademu društvu želimo, da se razvija in krepi v korist slovenskega značaja naše lepe domovine.

Trgovinsko pomorsko sodišče v Trstu. Pretečeni teden se je vršila na tem sodišču prva popolnoma slov. obravnava. Bilo je treba mnogo boja in truda, preden se je dosegel ta uspeh. Zato pa čast in hvala tistim, ki so se za to trudili. Neumljiva, oziroma umljiva nam je jeza laških časopisov.

Braniti se je treba. Na Ruskem so židje (judje) povzročili že mnogo zla. Kmetske občine so sklenile v lastno obrambo, 1) da ne dadò nobenemu židu stanovanja, ne službe, 2) da ne dovolè prostora za zgradbo hiš, 3) da jih ne puste na trgu mesta, 4) da jim ničesa ne prodajo in ne kupijo od njih.

Dne 29. aprila so spustili v tržaškem tehničnem zavodu v morje pri krasnem vremenu novo bojno ladijo „Nadvojvoda Friderik.“ To je edna največjih austr. vojnih ladij, izdelana je iz domačega materijala. Dolga je 118 55 m, široka 21 72 m., srednja globočina je 7 48 m, tonelat ima 10.000. Oborožena je s 4 velikimi in 36 malimi kanoni. Ob tej priliki je prišlo v Trst mnogo tujcev, med njimi nadvojvoda Friderik z družino. Njegova soproga Izabela je kumovala pri krstu novi ladiji.

Prvi maj. Kakor druga leta, tako so praznovali delavci tudi letos 1 maj. Tržaški socijalni demokratje so priredili shod na novem senenem trgu. Shoda se je udeležilo le kakih 800 delavcev. Govorilo se je slovensko in laško. Ko pa se je izrazil neki mladenič, da so socijalisti sami krivi, ako pada navdušenje za delavski praznik, so ga „svobodoljubni“ socijalisti napadli, da je moral nehati s svojim govorom. Obhoda po mestu se je udeležilo 700 ljudi. Sploh je bila udeležba na tej socijalistični „procesiji“ jako pičla in kaže, da tržaški delavci ne zaupajo preveč strankinemu vodstvu. Čudno to ni, ker je vodstvo prodano Židom. — Popoldne je bila ljudska veselica na prostem pri «Loveu». — Tudi drugod po Avstriji in drugih državah so socijalisti praznovali prvi majnik.

Švedski kralj Oskar se je pripeljal v petek v Trst z vojno ladijo „Pelikan“. Tukaj je ostal še v soboto. Ogleдал si je stolno baziliko sv. Justa, mesto in Miramar. Prišel je v Trst čez Pulj iz Opatije, kjer se je zdravil 6 tednov. Iz Trsta se je odpeljal v nedeljo čez Milan domov.

Iz sv. Ivana nam pišejo: Naša «Marijina družba» se pripravlja na svojo prvo javno veselico. Predstavljala se bode „Lurška pastirica“ Na programu pa je še neka druga igra, ki se še ni igrala, kolikor je nam znano, na tržaškem, namreč burka: „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“. Kdor se hoče smežati, naj se udeleži dne 29. t m. naše veselice. Javiti pa moramo, da se ta veselica ne bo vršila pri sv. Ivanu, ampak v barkovljanskem „Narodnem domu“. Slov. občinstvu moramo pojasniti, zakaj. Obrnili smo se do odbora svetoivanskega konsumn društva, da nam prepusti za to veselico svojo dvorano. Ali v naše veliko začudenje, dvorana, ki je na razpolago, če je treba vsako nedeljo, plesu, bila je odklonjena domači „Marijini družbi.“ Vzrokov, zakaj se nam je odbila prošnja, ne navajamo, ker ne maramo osmešiti večine odborove pred javnostjo. Večina Svetoivančanov je ogorčena proti večini odbora radi njegovega neumevnega nasprotovanja «Mar. družbi». Obrnili smo se na „Obrt društvo“ v Barkovljah, ki nam je odprlo svoje gostoljubne prostore. Ker so nam vsled tega narasli stroški, prosimo sl. slovensko občinstvo, posebno Svetoivančane, naj se

navzlic oddaljenosti udeleže mnogobrojno veselice, ki jo prirede njihovi otroci. Torej 29. maja v Barkovlje.

Za nadškofa v Olomucu je imenoval sv. Oče brnskega škofa dr. Bauerja. Nemški listi ga strastno napadajo. Njegov naslednik v Brnu je grof dr. Huyn.

Avstrijska bojna mornarica ima izmed vseh držav najhitreje ladje-oklopnjače. Na uro prebrzdijo 19 5 morskih milj = 36 km. Take brzine ne dosega nobena tuja oklopnjača.

Post je za me pretežek. Če tako govoriš, se moraš sramovati pred vernim ruskim narodom, ki se natauko posti, kakor mu velewa zapoved. Pomisli pa da je v Rusih post mnogo strožji kakor pri nas. Rusi imajo 48 danski post pred veliko nočjo; 19 danski post v juniju; 14 danski post v avgustu; 34 danski post v novembru in decembru, in zraven še tri druge postne dni.

Materinska ljubezen. V Psorskem v Galiciji je nastal v neki hiši požar. Pet otrok je bilo v plamenu. Pritekla je mati teh otrok in zagnala se v plamen, da reši svoje ljube otročiče. Posrečilo se ji je že štiri prinesiti iz ognja na prosto. Ko je pa šla še po peto dete, se je vdrla sežgana streha, — in pokrila mater in dete.

Naše slike.

Majnik otrok. Kak lep je maj! Ta najlepši mesec v letu je posvetila sv. Cerkev nebeški kraljici. Kako slovesno donijo zvonovi, v božje domove hiteva naše verno ljudstvo in iz stoterih grl odmeva čast in slava božji Materi. Tudi nedolžna duša otrokova umeva to lepoto. In kakor so videli v cerkvi ozaljšan oltar Marijin, takega so si postavili tudi sami doma pod drevesom pred domačo hišo. Blaženi otroci v svojih nedolžnih igrah!

Mojzes. Kolikokrat mora slišati dandanes katoličan očitjanje, da je cerkev nazadnjaška. Odgovor na to so neštevilne krasne cerkve in umetnine po vseh deželah, katere so zgovorne priče ljubezni cerkve do vsega, kar je lepo. Ni-li za sluga cerkve, da so se ohranili stari umetni spomeniki? Niso li papeži največ skrbeli za umetnost in podpirali umetnike. Ako bi ne bilo cerkve, bi ne bilo tudi umetnikov, kakoršna sta Rafael Sanzio in Michelangelo. In ravno delo tega zadnjega je kip „Mojzes“, ki ga prinašamo danes. Ogromen je ta kip in nam najizraziteje kaže ježo velikega moža, ko je prišel iz gore Sinaj od pogovora z Bogom in je videl Izraelce malikovati ter je v tej jezi razbil table desetih božjih zapovedi.

Skrivalnica. Kaj pa je to? Če ne veš, pa Ti povem. Človek je radoveden in rad išče kaj, če ima upanje, da najde. Kar iščemo je pa skrito. Poglej na to podobo. Na prvi pogled zagledaš gozdnarja. Rad bi pa še vedel, kje je njegova žena. Ta je v podobi skrita. Zato moraš bistro gledati na podobo in jo obračati na vse strani, da najdeš ženo iz potez, ki nam druge predmete predočuje in zakrivajo, kar mi iščemo.

Marsikdo je srečen in zapazi takoj, kar je skrito. Drug pa se trudi in mu i in obrača in tuhta in — ne najde nič. V tem radovednem iskanju je gotovo lepa zabava. Če vas je več, poskusite, kdo bo hitreje rešil skrivalnico.

Za kratek čas.

Otroška modrost (prebrisanost) Neka učiteljica je svojo sletno gojenko podučevala, kako naj za god čestita babici. V čestitki je bila tudi prošnja, naj ljubi Bog da babici živeti še dosti let, da bo

more vedno izpihati, jo mnogo požre): „Fant, glej da ne izpiješ vse vode, ker drugi hočejo *tudi* še plavati.“

Uganke.

Rešite v uganke priobčene v 6. številki: „Da se je mož oprostil teh skrbi, se je zbudil“.

Prav so jo rešili: Trtnik Karl, železniški čuvaj pri Sežani, Ivan Gorjup v Rojanu, Ljudmila Pečnik na Greti, Rudolf Goriup na Viču pri Ljubljani in Kapus Marija, učenka v Rojanu, Fr. Debeve na Kožljeku, Micika Roš, Sv. Ana (Štaj.) Jožef Štranj, Sv. Ivan.

Nove uganke. (Ljudmila Pečnik):

S črkami štirimi
Znači besedo ti
Kraja najlepšega,
Raja slovenskega;
Le črko ji prvo odzemi,
S kožuhom se gorkim odeni.

U g a n k a. Koliko tisočakov so porabili Rusi in koliko Japonci za strele iz topov?

Skrivalnica: Kje je gozdarjeva žena?

zelo stara postala. «Tega pač babici ne bom prosila», djala je deklica. «In zakaj ne»? «Oh, mogla bi se sramovati, če bi postala še *starejša*, kakor je že; hočem rajši prositi ljubega Boga, da ji da postati od leta do leta *mlajša*, — to jej bo ugaljalo!»

Zlobno: Profesor govori o možganih, nekdo pa, ki bi vse rad vedel, ga vpraša: „Koliko časa se živi lahko brez možganov?“

Profesor mu odgovori: „Kakor je. Koliko let pa imate vi?“

Iz plavalnice. Podčastnik (veli novineu, ki skuša plavati, pa mu voda v usta silí in ker jo ne

U g a n k a:

Bi rad ne imel za nobeno ceno;
Ako bi imel, bi pa ne dal za nobeno ceno.

Listnica uredništva.

M. H. i dr. v G. Hyala za poslano! V kratkem dobite pismo. — M. Š. v Šm. Prejel. Hvala! Pride vse po časi na vrsto. — I. G. v Trstu. Vaši spisi so nam jako ljubi. Se priporočamo še za nadalje! — A. Št. v P. Si-li že ozdravel? Spomni se nas! — Gioža. Pozdrav! — Zrakoplov. Oprostite, Vašega dopisa ne moremo priobčiti.

Išče se

za službo in oskrbo deklica sirotica v starosti 14 let ali pa malo starejša, zmožna navadnih hišnih opravil. Kje, pove upravništvo „Druž. Prij.“